

Tentamen del 2**SF1511, 2017-03-16, kl 8.00-11.00,**

Numeriska metoder och grundläggande programmering

Del 2, Max 50p + bonuspoäng (max 4p).

Inga hjälpmedel. Rättas endast om del 1 är godkänd.

Betygsgränser inkl bonuspoäng: 10p D, 20p C, 30p B, 40p A.

P1. Givet differentialekvationen

$$\frac{d^3y}{dx^3} - \cos(x)\frac{dy}{dx} - \alpha\frac{d^2y}{dx^2} = 0, \quad y(0) = 10, \quad \frac{dy}{dx}(0) = 0, \quad \frac{d^2y}{dx^2}(0) = 1.$$

- (4p) **a.** Skriv om problemet till ett system av differentialekvationer av första ordningen.
- (6p) **b.** Skriv ett MATLAB-program som löser det omskrivna problemet för $\alpha = 0.1$ för x på intervallet 0 till 5 och ritar upp funktionen $w(x) = y(x) + 5y'(x)$.
- (7p) **c.** När ett program som löser differentialekvationen kördes för $\alpha = 0.05$ fick man $y(5)$ till 17.46407. När α ändrades till 0.5 blev $y(5) = 24.77647$. Du vill hitta ett α som ger $y(5) = 20$. Man kan göra detta på flera olika sätt. Beskriv en algoritm, tex i form av ett MATLAB-program, som med fem decimalers noggrannhet hittar α . Diskutera hur effektiv din algoritm är. Alltför ineffektiva metoder ger inte full poäng.

P2. Ändarna av en två meter lång stav hålls vid de konstanta temperaturerna 20°C respektive 100°C . Den stationära temperaturfördelningen $u(x)$ i staven bestäms då av differentialekvationen

$$-k\frac{d^2u}{dx^2} = e^x, \quad u(0) = 20, \quad u(2) = 100,$$

där k är stavens värmeledningsförmåga.

- (10p) **a.** Formulera en andra ordningens finit differensmetod för detta randvärdesproblem. Låt $\mathbf{u} = (u_0, \dots, u_{n+1})^T$ eller $\mathbf{u} = (u_1, \dots, u_n)^T$ (välj det du föredrar) innehålla approximationerna $u_j \approx u(x_j)$, där $x_j = hj$ och $h = 2/(n+1)$. Metoden leder till ett linjärt ekvationssystem $\mathbf{A}\mathbf{u} = \mathbf{b}$ av storlek $n \times n$. Härled uttryck för elementen i $\mathbf{A}$ -matrisen och i högerledet $\mathbf{b}$ när $n = 3$. (Ekvationssystemet behöver inte lösas.)
- (10p) **b.** Implementera metoden i MATLAB för fallet $k = 5$. Programmet ska räkna ut vektorn $\mathbf{u}$. Det ska vara generellt och kunna anropas med olika värden på n .
- (4p) **c.** Utöka ditt MATLAB-program så att det också beräknar en andra ordningens approximation av $u'(1)$.

Var god vänd

P3. Givet $I = \int_0^4 f(x)dx$ med värden enligt tabellen.

x	0	1	2	3	4
f(x)	200	250	281,5	299,5	300

I_h betecknar approximationen av I , då I beräknas med trapetsregeln med steglängden h .

Om någon deluppgift behöver resultatet från en föregående deluppgift och du inte har egna resultat, får du använda en rimlig uppskattning.

- (1p) **a.** Beräkna I_4 för hand.
- (1p) **b.** Beräkna I_2 för hand.
- (1p) **c.** R_2 betecknar en Richardsonextrapolation utifrån I_4 och I_2 . Beräkna R_2 för hand.
- (1p) **d.** Beräkna I_1 för hand.
- (1p) **e.** R_1 betecknar en Richardsonextrapolation utifrån I_2 och I_1 . Beräkna R_1 för hand.
- (2p) **f.** Gör en Richardsonextrapolation för hand utifrån R_2 och R_1 .
- (2p) **g.** Skriv ett matlabprogram som beräknar I_h , där steglängden h är en variabel som tilldelas ett värde i början av programmet. Antag att det i samma mapp finns en färdigskriven fil `funk.m` med indata `x` och utdata `f(x)` enligt ovan, d.v.s `fAvx = funk(x)`.
Ovanstående tabell ska alltså inte användas.